

Průkazenka - už jste ji někdy viděli?

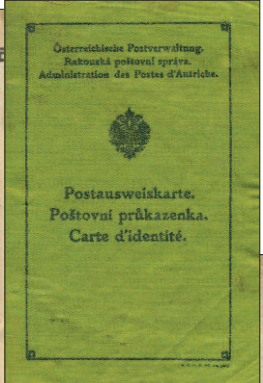
Použití poštovních známek na jiných dokladech, než na poštovních zásilkách, zajímá sice jen omezený okruh sběratelů, ti mu ale obvykle věnují velkou pozornost a nelitují námahy, aby po nich pátrali, studovali je a se zjištěnými poznatky seznamovali kolegy i širokou sběratelskou obec.

Sem spadá i vyobrazená *Poštovní průkazenka* z roku 1916, opravňující svého držitele přejímat poštovní zásilky v zahraničí – a to nejen v Evropě, ale i některých značně exotických zemích. Protože jde o doklad s nímž se většina čtenářů hned tak asi nesetká, vyobrazujeme jej celý. To ostatně není složité, protože sestává ze zelených, jednostranně černě potištěných desek z pogumovaného plátna (rozměru 95 x 145 mm), v nichž je všit dvoulíst z obdobného materiálu. Už z toho je vidět, že rakouská byrokracie – tedy alespoň ta poštovní – nebyla tak bezduchá, jak by se mohlo zdát z prvorepublikových filmových veseloher: tiskopis je to stručný a výstižný, použitý materiál svou trvanlivostí odpovídá cestovnímu účelu. Texty jsou předtištěny ve třech jazycích: německy, česky a francouzsky, údaje vyplněny česky a německy. Ze systematického hlediska jde o tiskopis, na první straně dole je uvedeno jeho označení: **D. S. Nr. 716. Deutsch-bohm.-franz. (I/1915.)**, za nímž se nachází doslova mikropísmem: **K. K. M. U. ST. DR. (ST.)** (tato písmena jsou tak malá, až jsou některá téměř nečitelná).

Držitelem průkazenky byl Miloš Prchlík, toho času jednoroční dobrovolník. Vystavil ji Lad. Jehlička, poštovní oficiál, poštovní úřad Praha 1. Na první straně jsou vylepeny tři doplatní známky v celkové hodnotě 50 haléřů, znehodnocené otiskem denního poštovního razítka Praha 1 / 29.12.16. Zajímavé je i služební razítko pošty Praha 1, otištěné přes fotografii držitele. Zda si průkazenku její držitel užil, nevíme – o jeho osudech se nám nepodařilo nic zjistit (trochu jsme zkoušeli pátrat na Googlu, ale bezvýsledně). Okolnosti jejího vystavení však napovídají, že souviselo s očekávaným odchodem na frontu.

Poslední údaj, který se nám z ní podařilo vyčíst, souvisí s jejím pořadovým číslem. Protože byla vystavena v samém závěru roku a má číslo 152, lze soudit, že nešlo o běžně používaný doklad. O to je pro nás ale samozřejmě zajímavější.

Na závěr poznámka: Pokud by průkazenka byla vystavena po 28. 10. 1917, platila by i po vzniku ČSR (platila po dobu jednoho roku). Okolnosti jejího používání po 28. říjnu 1918 jsou jistě zajímavým tématem pro bádání našich poštovních historiků. FB

- ### Poznámky.
1. Tato průkazenka jest určena výhradně k průkazu majitele při přejímání poštovních zásilek.
 2. Platí po dobu jednoho roku, počínaje dnem, kdy byla vydána.
 3. Změnil-li se podoba majitelova v době platnosti průkazenky tak, že se s ní fotografie nebo popis osoby neshoduje, pozbude průkazenka platnosti.
 4. Majitel odpovídá za každou škodu, jež by vzešla ze ztráty nebo ze zneužití poštovní průkazenky.
 5. Tato průkazenka platí: 1. ve všech evropských zemích mimo Albanii, Velkou Britanii, Rusko a Turecko, 2. v Německé Východní Africe, v Německé Jihozápadní Africe, v Paraguayi.

Personsbeschreibung des Inhabers

Popis osoby majitelovy:
Signalement du titulaire:

1893

Geburtsjahr Rok narození 1893
Anno de naissance

Geburtsort Solnohrady
Lieu de naissance Saizburg
proštrředni

Gestalt Postava
Taille mittelgross

Haar Hněvě
Vlasz Vlasy plavé
Cheveux blond

Augen Oči
Yeux modré
blau

Besondere Kennzeichen
Zvláštní znamení
Signes particuliers

Eigenhändige Unterschrift des Inhabers:
Vlastnoruční podpis majitelovy:
Signature du titulaire:
Miloš Prchlík

Unterschrift des Postbeamten:
Podpis poštovního úředníka:
Signature de l'agent de poste:
Lad. Jehlička

Bemerkungen.

1. Diese Karte ist ausschließlich zum Anzeigeln des Inhabers bei Entgegennahme von Postsendungen bestimmt.
2. Sie ist während eines Jahres, vom Tage der Ausstellung an gerechnet, gültig.
3. Sie verliert ihre Gültigkeit, wenn während der Gültigkeitsdauer im Aussehen des Inhabers solche Änderungen eingetreten sind, daß die Photographie oder Personenschilderung nicht mehr übereinstimmt.
4. Der Inhaber ist für jeden aus dem Verluste oder der missbräuchlichen Benutzung der Postausweiskarte entstehenden Schaden verantwortlich.
5. Diese Karte ist gültig: 1. in allen europäischen Ländern mit Ausnahme von Albanien, Großbritannien, Rußland und der Türkei; 2. in Deutsch-Ostafrika, Deutsch-Südwestafrika, Paraguay.

Poznámky.

1. Tato průkazenka jest určena výhradně k průkazu majitele při přejímání poštovních zásilek.
2. Platí po dobu jednoho roku, počínaje dnem, kdy byla vydána.
3. Změnil-li se podoba majitelova v době platnosti průkazenky tak, že se s ní fotografie nebo popis osoby neshoduje, pozbude průkazenka platnosti.
4. Majitel odpovídá za každou škodu, jež by vzešla ze ztráty nebo ze zneužití poštovní průkazenky.
5. Tato průkazenka platí: 1. ve všech evropských zemích mimo Albanii, Velkou Britanii, Rusko a Turecko, 2. v Německé Východní Africe, v Německé Jihozápadní Africe, v Paraguayi.

Observations.

1. Cette carte est exclusivement pour l'usage de l'habitant du titulaire dans la délivrance d'envois postaux.
2. Elle est valable pendant une an à partir de la date d'emission.
3. Elle cesse d'être valable si, pendant la durée de validité, les changements de l'apparence du titulaire ont entraîné qu'elle ne répond plus à la photographie ni au signalement.
4. Le titulaire est responsable des conséquences de la perte ou de l'emploi frauduleux de la présente carte.
5. Cette carte est valable: 1. dans tous les pays de l'Europe, excepté l'Albanie, le Grand-Bretagne, la Russie et la Turquie; 2. en Afrique orientale allemande, Afrique du Sud-Ouest allemande, Paraguay.